

Motion till riksdagen

1988/89:Jo49

av Kjell Ericsson m.fl. (c, m, fp)

med anledning av prop. 1988/89:140 om reglering
av priserna på jordbruksprodukter, m.m.

Propositionen

I prop 1988/89:140 läggs fram förslag om prisreglering på jordbruksprodukter för tiden 1 juli 1989 — den 30 juni 1990 samt förslag till jordbruket i norra Sverige. Enligt propositionen skall de angivna förslagen anses som tillfälliga lösningar.

Pristödet till jordbruket i norra Sverige

Syftet med pristödet till jordbruket i norra Sverige är att höja lönsamheten till en nivå som är jämförbar med den som uppnås vid jordbruksföretag i mellersta Sverige.

Statens jordbruksnämnd har vid beräkningar av merkostnaderna för mjölk-, kött- och fläskproducerande företag i norra Sverige redovisat kostnadsskillnaderna gentemot motsvarande företag i mellansverige, dels med egen produktion av foderspannmål, dels utan egen odling av spannmål och där behovet skall täckas genom inköp. Kalkylberäkningarna visar en betydligt högre kostnad vid produktion med egenodlad spannmål. Jordbruksnämnden föreslår att merkostnaderna skall beräknas med utgångspunkt från att endast en tredjedel av spannmålsbehovet produceras inom mjölk- och köttföretagen och utgår kalkylmässigt från att ingen spannmål odlas vid smågris- och slaktsvinsföretagen. Detta är också utgångspunkten för det förslag till uppräknig av stödbeloppen som redovisas i propositionen.

Med hänsyn till riksdagens mycket klara och entydiga riktlinjer ang jordbruket i norra Sverige som fastslagits såväl i 1985 års jordbrukspolitiska beslut som varje år därefter, är det nu tillämpade beräkningssättet i hög grad anmärkningsvärt. Förslaget i propositionen innebär oförenliga effekter med riksdagens fastlagda jordbrukspolitiska riktlinjer.

För Värmlands vidkommande utgör regeringens förslag en mycket stor misräkning. LRF i Värmland hade på mycket goda grunder och med stöd av de av riksdagen fastställda målen för jordbruket i norra Sverige föreslagit en justering av stödområdena. Bl.a så krävdes att de värmländska skogs- och mellanbygderna skulle flyttas upp till förmånligare stödområde.

Statens jordbruksnämnd har föreslagit en något mindre justering, nämligen att Sunne, Munkfors, Filipstad, Kil och Forshaga skulle flyttas upp från stödområde 4 till område 3.

Enligt regeringens förslag så kan inte ens denna blygsamma justering

komma till stånd. Med hänvisning till pågående utredningar vill inte jordbruksministern föreslå några förändringar i prisstödets områdesindelning.

Detta ställningstagande kan komma att få mycket svåra konsekvenser för jordbruket inom stödområdet. Lönsamheten är redan nu hårt ansträngd. Detta har gjort att många jordbrukare har slutat under den senaste tiden. Många planerar också att upphöra med jordbruksdriften inom en snar framtid om inte de ekonomiska förutsättningarna förbättras. Till detta kommer att många brukare uppnår pensionåldern inom bara några år. Sammantaget gör detta att en stor del av näringen kommer att slås ut med allt vad detta innebär av negativa effekter för mejeri- och slakteribranschen, öppna landskap, sysselsättning m.m.

I den överskottsdiskussion som förs så spelar skogslänens produktion en ganska liten roll. För Värmlands vidkommande kan nämnas att det produceras mindre än det konsumeras. För att nämna några exempel så är invägningen av mjölk ca 105 milj kg — konsumtionen 115 milj kg, produktionen av storboskap 13 000 — konsumtionen 17 000, produktionen av slaktsvin 70 000 — konsumtionen 100 000. Således är det redan underskott i produktionen för värmländskt vidkommande.

Att hålla kulturlandskapet öppet är en önskan från såväl flertalet medborgare som samhället. Det är samtidigt ett arbete och medför kostnader för lantbruket. Samhället bör därför ersätta aktiva brukare för detta arbete.

Regeringens föreslagna 55 milj till jordbruket i norra Sverige är med stöd av vad som ovan anförts klart otillräckligt. Statens Jordbruksnämnd har vid beräkningarna, som legat till grund för den föreslagna uppräknigen av stödet inte beaktat den egna produktionen av foderspannmål. Sådan produktion åsamkar jordbruket i norra Sverige merkostnader vid en jämförelse med t.ex. Mellansverige. En nivå på 155 milj torde vara en mera rimlig beräkning i detta avseende.

Etableringsstöd

Jordbruksnämndens förslag om inrättande av nyetableringsstöd till framförallt jordbruket i norra Sverige har inte biträtts av regeringen med hänvisning till den parlamentariska arbetsgruppens arbete.

Undertecknade motionärer anser att den svaga nyrekryteringssituationen i norra Sverige klart motiverar att ett nyetableringsstöd införs.

Åtgärdsprogram för norra Sverige

När det gäller det särskilda åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige så anser lantbruksstyrelsen att detta bör tillföras 100 milj för nästa budgetår. Här har föredragande statsråd endast föreslagit 45 milj kr.

Åtgärdsprogrammet har hittills anvisats 200 milj kr för ett treårigt åtgärdsprogram. Syftet med programmet är att stödja uppkomsten av kombinationsföretag där jordbruk ingår som en del. Vi ser ingen anledning att nu skära ner stödet i förhållande till de föregående åren. Det är tvärtom viktigt att i nuvarande situation aktivt verka för kombinationsföretagen.

Vi anser därför att det särskilda stödet även i fortsättningen skall uppgå

till 100 milj för budgetåret. Inga restriktioner beträffande medlens användande bör utfärdas. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1988/89
Jo49

Delat ansvar för överskottsproduktionen

Den förda jordbrukspolitiken har bäddat för de överskottsproblem som jordbruket brottats med under senare år. I 1985 års jordbrukspolitiska beslut fastslogs att samhället har ett delansvar för överskottsarealen. Näringen har de senaste åren underkastat sig ett omställningsprogram och själv stått för merparten av omställningskostnaderna. Produktionen är nu i balans vad gäller såväl mjölk som kött. Spannmålsöverskottet har sjunkit drastiskt. Regeringen lönar dock näringen illa för dessa insatser. Näringen bör enligt vårt förmenande få räkna sig överskottsminskningen tillgodo.

Tvåprissystemet för mjölk kommer att avskaffas den 30 juni i år. Samtidigt skall enligt regeringens förslag även mjölksubventionerna avskaffas. Detta är en inkonsekvent politik som leder till lägre producentpriser d.v.s försämrad lönsamhet, samtidigt som konsumentens pris i butiken stiger. Mjölproduktionen är ryggraden i familjejordbruket i skogs- och mellanbygderna och en förutsättning för att hela Sverige skall leva. Mjölksubventionerna bör därför vara kvar, inte minst för konsumentens del.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om justeringen av stödområdena i Värmland, nämligen att de av jordbruksnämnden föreslagna områdena flyttas upp i stödområde 3 samt att Arvika, Eda och Årjängs kommuner flyttas upp i stödområde 2B,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nyetableringsstöd,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det särskilda åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett fortsatt statligt delansvar för överskottsproduktionen,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att mjölksubventionerna t.v. bör bibehållas.]

Stockholm den 9 maj 1989

Kjell Ericsson (c)

Göthe Knutson (m)

Gullan Lindblad (m)

Jan Hyttring (c)

Isa Halvarsson (fp) 266